

AJUNTAMENT DE SANT JOAN

CATÀLEG DE PROTECCIÓ DEL PATRIMONI HISTÒRIC

MEMÒRIA, NORMES DE PROTECCIÓ I LLISTAT D'ELEMENTS INCORPORATS AL CATÀLEG

Gabinet d'Anàlisi Ambiental i Territorial

Novembre 2011

ÍNDIX

Memòria.....	III
Normes de protecció.....	XXII
Llistat d'elements incorporats al Catàleg.....	XXX

MEMÒRIA

1. ANTECEDENTS

L'instrument d'ordenació urbanística general actualment vigent al municipi de Sant Joan són les Normes Subsidiàries (NS), aprovades amb prescripcions per la Comissió Insular d'Urbanisme de Mallorca el 6 d'octubre de 1995.

A hores d'ara les Normes subsidiàries de Sant Joan es troben en el tràmit d'Adaptació al *Pla Territorial de Mallorca* havent superat la seva aprovació inicial en data de 27/07/2010 (BOIB nº 113 de 31/7/2010).

En virtut de la legislació urbanística i sobre el patrimoni històric de la comunitat autònoma dita aprovació no podrà ser definitiva mentre el municipi no s'hagi dotat d'un Catàleg de protecció del patrimoni històric (*Llei 12/1998, de 21 de desembre, del patrimoni històric de les Illes Balears, disposició transitòria tercera*).

El municipi de Sant Joan no disposa de catàleg aprovat definitivament per la qual cosa és d'obligat compliment la seva redacció i aprovació definitiva. Aquesta determinació legal motiva la present proposta de *Catàleg*, la qual s'ha adaptat als requeriments introduïts com a conseqüència de l'aprovació del Pla territorial de Mallorca (PTM). El PTM conté un conjunt de disposicions referents al patrimoni urbanístic i arquitectònic de l'illa de Mallorca al capítol II del Títol V de les seves normes, establint la necessitat que el planejament municipal incorpori un catàleg d'elements protegits amb uns requisits bàsics, com són ara les categories d'elements a protegir -fent especial esment en els béns etnològics-, l'estructuració de les proteccions, el contingut de les fitxes individualitzades de protecció i la incorporació de l'expressió gràfica de la ubicació dels elements catalogats a la planimetria del planejament.

2. COMPLIMENT DE LES DETERMINACIONS DEL PLA TERRITORIAL DE MALLORCA EN RELACIÓ ALS CATÀLEGS

L'aprovació del *Pla Territorial Insular de Mallorca* aprovat definitivament pel Ple del Consell Insular de Mallorca dia 13 de desembre de 2004 (BOIB núm. 188 de 31 de desembre) ha tingut importants repercussions relatives a la catalogació dels elements patrimonials, per exemple incorporants noves tipologies que han de ser objecte de protecció o introduint canvis en les fitxes que s'han d'elaborar per a cadascun dels elements.

Les determinacions del Pla Territorial de Mallorca que afecten als béns patrimonials vénen definides a la *Norma 47. Catàlegs (ED)* i a la *Norma 48. Elements etnològics (ED)*.

Així la Norma 47. Catàlegs (ED) estableix el seu contingut mínim, la necessitat d'indicació del grau de protecció corresponent (incloent una proposta d'estructuració de les proteccions) i d'elaboració d'una fitxa individualitzada per a cada element, senyalant els continguts mínims d'aquesta fitxa. També s'estableix que s'haurà de consignar la localització dels elements catalogats en els plànols informatius del planejament urbanístic i que s'inclouran al Catàleg els Béns d'Interès Cultural, malgrat disposin una protecció específica derivada de la declaració com a tals.

A continuació es transcriu el contingut de la Norma 47:

Norma 47. Catàlegs (ED)

1. El planejament general municipal contindrà un catàleg d'elements que, pels seus valors singulars o característiques urbanístiques o arquitectòniques, hagin de ser objecte d'una especial protecció. El contingut del catàleg ha de ser, com a mínim, el següent:

a. S'han de catalogar, com a mínim, els elements inclosos dins les categories següents: jaciments arqueològics, arquitectura religiosa, escultura monumental religiosa i heràldica, arquitectura i enginyeria civil, arquitectura militar, béns etnològics, béns d'interès industrial i béns d'interès paisatgístic i ambiental, entenent com a tal no tan sols els espais amb valors naturals destacats (orografia, hidrografia, flora i fauna), sinó també tots aquells conjunts urbans (carrers, barris, etc.) amb unes característiques determinades que els confereixen una unitat valorable des d'un punt de vista etnològic, històric o social. El contingut del catàleg haurà d'incloure com a mínim tots aquests elements, sense perjudici d'incloure tots aquells altres de valor singular que s'estimin adequats per catalogar.

b. Se n'ha d'indicar el grau de protecció corresponent. Amb aquesta finalitat, es proposa la següent estructuració de les proteccions:

1. Nivell de protecció integral. Aquest tipus de protecció implicaria una preservació íntegra del bé que s'ha de protegir, és a dir, sense cap possibilitat de canvi que comportés una modificació en la seva estructura, distribució i elements d'acabat. Hauria de mantenir l'ús original o un altre de compatible amb l'adequat manteniment i protecció del bé, i només s'hi permetrien obres de conservació, restauració i, en casos excepcionals, de recuperació d'alguna de les seves característiques originals. Es pot admetre l'establiment d'una subcategoria que englobi aquells elements d'un valor elevat que, a causa del seu deteriorament, requereixin obres d'una certa entitat per assegurar-ne la permanència o el retorn a un estat original desitjat; també quedarien inclosos en aquesta subcategoria aquells elements que, tot i que mereixen una protecció integral, posseeixen annexos no protegits o amb un nivell de protecció menor on es poden dur a terme obres de més entitat necessàries per a la continuïtat del seu ús.

2. Nivell de protecció parcial. Per a aquells casos diferents dels anteriors que, amb el límit de la conservació íntegra de les seves parts essencials i la seva volumetria, permetin l'execució d'obres majors.

3. Nivell de protecció ambiental. Quedaran englobades en aquest nivell les remodelacions que poguessin afectar la totalitat de l'espai interior de les edificacions, mantenint les proteccions de façana, que haurien d'obligar a mantenir la volumetria existent en l'aiguavés corresponent a aquesta, a fi que la seva protecció sigui realment efectiva.

c. S'elaborarà una fitxa individualitzada per a cada element, la qual, com a mínim, ha de contenir les dades següents:

1. Identificació espacial: municipi, població, localització i plànol de situació.

2. Identificació de l'element: denominació, codi d'identificació, tipologia, ús actual, documentació fotogràfica, autoria, estil o corrent.

3. Descripció de l'element: descripció (morfològica, estructural i elements integrants), cronologia, bibliografia.

4. Estat de conservació: intervencions, realitzacions i descripció de l'estat actual de conservació.

5. Protecció de l'element: grau de protecció, usos permesos, elements destacats que s'han de preservar (podria, excepcionalment, incloure béns mobles), definició de les intervencions preferents i admissibles sobre l'element catalogat; aquestes dades tindran caràcter normatiu.

6. Definició de la zona de protecció: En els casos de nivell de protecció integral, i en altres casos que es consideri necessari, excepte en el cas de conjunts històrics, es podrà definir un entorn de protecció al voltant de l'element catalogat, a fi de preservar el seu àmbit d'influència. A més el planejament general municipal l'haurà de tenir en compte a l'hora d'ordenar el referit entorn per tal de no distorsionar-ne les visuals. En els elements ja catalogats, s'haurà de fixar aquest àmbit si no el tenen o ampliar-lo si és necessari.

2. La ubicació dels elements catalogats serà indicada en els plànols generals d'informació del planejament municipal.

3. Els béns declarats d'interès cultural i els catalogats segons la legislació especial de patrimoni històric de les Illes Balears es regiran per la seva normativa específica i hauran de ser recollits en el catàleg municipal objecte d'aquesta norma.

Per la seva banda la Norma 48 es centra en un tipus especial de béns patrimonials com són els béns etnològics detallant quins són els béns municipals que s'ha de catalogar sota aquest epígraf. A continuació es transcriu la Norma 48.

Norma 48. Elements etnològics (ED)

S'hauran de catalogar, i incloure en el catàleg municipal corresponent, entre d'altres, els elements etnològics rurals següents:

1. Murs de pedra seca.

a. S'inclouran en el catàleg esmentat en la norma anterior, en la tipologia de béns etnològics, aquells trams dels murs que limiten amb camí o carretera que es puguin considerar d'alt valor paisatgístic ambiental. Se n'ha de detallar la tipologia, l'alçada i les condicions, el plànol de situació i les actuacions necessàries per a la seva conservació. Només es podran eliminar per un motiu d'utilitat pública, cas en què hauran de ser reconstruïts després de la necessària reculada.

b. Els murs que no resultin catalogats i que s'usin per separar finques no es podran demolir, excepte en els casos de deteriorament o agrupació de finques que impliquin la pèrdua d'aquesta funció. En aquests casos i tots els altres en què es procedeixi a la segregació, divisió o fragmentació de finques tancades d'aquesta manera, la separació de les finques resultants de la divisió s'haurà de fer necessàriament amb mur de pedra seca del mateix tipus del que hi havia en el moment de les actuacions esmentades.

2. Marjades.

a. Les àrees paisatgístiques formades per grups de marjades també hauran de ser incloses en l'esmentat catàleg municipal. Les fitxes han de reflectir el tipus de mur que delimita les marjades i la seva alçada, i han de contenir documentació gràfica i fotogràfica sobre els elements més característics i la seva ubicació concreta.

b. Aquestes àrees hauran de ser zones d'actuació preferent tant per a la rehabilitació dels elements en si mateixos, com per a la recuperació dels usos tradicionals agraris.

3. Fonts de mina, barraques de roter, forns de calç, cases de neu i barraques, rotlos de sitja i forns de carboner.

a. Igual que els elements etnològics rurals anteriors, les fonts de mina, les barraques de roter, els forns de calç, les cases de neu i les barraques, rotlos de sitja i forns de carboner s'inclouran en el catàleg municipal d'elements d'especial protecció com a béns etnològics, sempre que el seu estat de conservació en permeti la recuperació.

b. S'hauran de promoure ajuts públics per a la seva conservació i restauració, i s'afavorirà que es valorin com a béns d'alt interès etnològic.

4. Camins empedrats.

a. Seran també catalogats detalladament, amb expressió de la seva titularitat i de les seves característiques essencials, com ara límits (parets de pedra seca, d'esquena d'ase, etc.), orografia, pavimentació, vegetació i edificacions properes.

5. Altres elements d'interès etnològic, com poden ser escars, pous, rellotges de sol, etc., que per la seva singularitat hagin de ser protegits.

3. CATÀLEG DE PROTECCIÓ DEL PATRIMONI HISTÒRIC ADAPTAT AL PTM

El Catàleg de protecció del patrimoni històric de Sant Joan compleix amb les directrius establertes en el PTM i estructurant-se en tres volums.

3.1 VOLUM 1: ARQUITECTURA (NUCLI URBÀ)

El primer volum es dedica a les mostres d'arquitectura que es localitzen sobre sòl classificat com a urbà per les Normes subsidiàries municipals.

Formen aquest primer volum 124 fitxes de les que dues s'enquadren dintre de l'arquitectura religiosa (l'església parroquial U-1 i el convent de les monges de la Caritat U-3) i quatre corresponen a edificacions comunitàries com són l'Ajuntament (U-2), el Centre Catòlic (U-4) i les dues escoles, dels Nins (U-5) i de les Nines (U-6). Es tracta dels edificis més representatius del poble i constitueixen una bona mostra dels llenguatges imperants en les seves respectives dates de construcció.

A part d'aquests edificis emblemàtics s'inclouen 118 fitxes les quals cataloguen edificacions residencials privades. Aquestes edificacions abasten les diferents tipologies constructives i la diversitat d'estils que han constituït la base edificatòria del poble de Sant Joan al llarg de la seva història, i concretament des del segle XVII fins a l'actualitat.

El gruix més important d'elements catalogats és el referit a les mostres d'arquitectura tradicional, grup que compta amb 81 elements adscrits. Tot i que els desenvolupaments urbanístics recents han provocat la desaparició d'algunes cases populars, es conserven encara nombroses edificacions que mantenen les característiques de l'arquitectura tradicional. Característiques com per exemple els paraments referits amb morter de fang, les obertures de les façanes emmarcades en marès, els portals allindats, d'arc escarser o d'arc de mig punt -els més antics-, les finestres amb ampit motllurat, les portasses, l'acabament de les façanes amb cornises planes amb una lliviana de marès o amb cornises motllurades, les cobertes de teula àrab....

Dintre d'aquest grup és variable la complexitat estructural i la riquesa i qualitat dels elements constructius, característiques directament relacionades amb el poder econòmic del seus promotors. Així trobam cases molt senzilles però valuoses com a mostra d'una tipologia residencial de caràcter bàsic. En són un exemple les cases catalogades al carrer Socies (U-24, U-25, U-26), les del final del carrer de Petra (U-76, U-77 i U-78) o exemples aïllats com Can Cambuix (U-117). Entre aquestes cases cal destacar la inclusió de dos habitatges on visqueren dos personatges il·lustres del poble: la casa on va viure el pare Rafel Ginard (U-25), que ha estat rehabilitada i transformada en casa-museu, i la casa de Fra Lluís Jaume (U-31).

Com s'ha dit també hi ha mostres d'arquitectura tradicional de major riquesa fet que es reflecteix en la volumetria dels edificis, en la qualitat dels materials emprats o en la qualitat de l'execució de les construccions. És en aquest grup on abunden els detalls decoratius com poden ser les creus d'anguila, les inscripcions a la llinda de portals o finestres, o l'acabament de les façanes mitjançant un estucat esgrafiats elaborats com el de Ca Madò Jordi (U-101). Exemples d'edificis senyorials d'aquest grup són el situat a la cantonada entre el carrer Sol i el carrer Camp (U-21), Can Duran (U-32 i U-34), la posada des Calderers (U-35), Can Pere Mallol (U-44), Ca la Petrera (U-56), Can Simó Pansa (U-84) o la posada de Son Roig (U-103) entre d'altres.

S'ha de senyalar així mateix que algunes de les edificacions tradicionals integren cellers, la protecció dels quals s'inclou a la mateixa fitxa de la casa a la qual pertany. Només en un cas s'ha protegit exclusivament la dependència del celler, donat que l'edifici on es situa no té els valors

mínims per a la seva catalogació. Es tracta del cup situat a la cantonada dels carrers Princesa i Lluna (U-64).

La major part de les edificacions tradicionals ressenyades pertanyen al tipus de casa urbana alineada amb el vial, produint-se un major o menor respecte d'aquesta alineació en funció de l'antiguitat de la construcció. Hi ha també dos casos d'edificacions de caràcter rural que han estat englobades pel creixement experimentat pel sòl urbà. Es tracta de la possessió de Son Santos en el camí de Consolació (U-124) i d'una casa de pagès situada a la zona des Serral, al costat del camí des Quatre Vents (U-7)

Sobre les 37 edificacions residencials restants no adscribibles a l'arquitectura popular cal dir que corresponen principalment a grans casals que presenten la diversitat estilística pròpia de les construccions de prestigi bastides entre els finals del segle XIX i mitjans del segle XX. Trobam així exemples modernistes, regionalistes o historicistes, principalment. Es poden destacar Ca l'amo de Son Cucuí (U-41), Cal Menescal Vell (U-42), Can Fillol (U-48), Ca Madò Fumeta (U-52), Ca na Calvona (U-91), Can Mallol (U-92), Can Soler (U-97), Can Ribes (U-99) o Ca Don Ramon Gayà (U-118) entre d'altres.

Amb la catalogació d'aquests 124 edificis urbans es pretén principalment la preservació d'una mostra representativa dels diferents tipus constructius i estilístics del poble, prioritzant aquells que contenen elements valuosos, els que es conserven en millors condicions, i els que més contribueixen al manteniment d'un paisatge urbà d'elevada qualitat.

3.2 VOLUM 2: ARQUITECTURA (SÒL RÚSTIC) I ETNOLOGIA

En el volum 2 s'inclouen les fitxes corresponents a l'arquitectura rural i a l'etnologia.

L'arquitectura rural es pot subdividir en religiosa i civil. A la primera s'adscriuen els dos oratoris aïllats del terme, que s'inclouen a la mateixa categoria però que tenen característiques diametralment diferents. Així l'oratori de Consolació (OR-1) és el monument més emblemàtic dels que es troben situats fora del nucli urbà. Església primitiva del terme, d'origen medieval, ha sofert nombroses rehabilitacions al llarg de la seva història, la més recent de les quals és la de 1959-1966. El caràcter relativament recent d'aquesta reforma determina que l'oratori i les seves dependències annexes (Cal Donat, la clastra, les cel·les, etc) es trobin en un bon estat de conservació.

En canvi l'oratori de Sant Onofre (OR-2), amb precedents que es remonten al segle XV i situat al cim del puig del mateix nom es troba en un estat de completa ruïna per la qual cosa s'estableixen a la fitxa les directrius d'una futura i desitjable restauració.

Pel que fa a la catalogació de les mostres de l'arquitectura rural de caràcter civil es pot dir que s'inclouen totes les grans possessions del terme. Aquestes possessions inclouen la diversitat d'edificacions pròpia de les grans explotacions agrícoles. Així solen combinar-se en el mateix nucli les cases on residien els explotadors de la finca -els amos- amb les cases dels senyors. A aquest nucli residencial s'afegeixen edificacions de funcionalitat molt precisa: magatzems, graners, estables, boals, solls, engreixadors, galliners... i altres construccions auxiliars com poden ser les eres, els aljubs o els pous. La disposició d'aquestes edificacions auxiliars és diversa poden situar-se de manera independent respecte del nucli o adossar-se a ell formant un gran conjunt. Aquesta darrera possibilitat és la que adopten els exemples més emblemàtics de Sant Joan com són les possessions de sa Bastida (SR-1) i de Son Brondo (SR-5).

Algunes de les possessions compten amb grans cellers, normalment grans sales cobertes amb voltes d'aresta (sa Bastida, Son Brondo, Son Gual -SR-6- Hortella Vell -SR-20) o altres elements

relacionats amb l'antiga explotació de la vinya com són els cups (Son Dixopta -SR-18). En altres hi ha constància de l'existència antiga d'oratoris privats (sa Bastida, Horteta -SR-17-, Son Baró -SR-2) conservant-se encara aquestes dependències en alguns casos (Son Brondo, Son Gual).

Algunes de les mostres d'arquitectura rural s'enquadren millor dintre de la categoria de cases de pagès, per la menor entitat de les construccions. És el cas per exemple de Son Pericàs (SR-11) o des Serral (SR-15).

Cal senyalar que per a les principals possessions s'ha establert una franja de protecció a l'entorn del nucli principal de les cases. Aquesta franja és inedificable i té com a objecte la protecció de les principals visuals sobre els conjunts de cases i edificacions auxiliars, els quals sovint es constitueixen en referents paisatgístics de primer ordre que cal preservar de possibles actuacions que en puguin desvirtuar el seu caràcter.

A part de les mostres d'arquitectura rural en el segon volum s'integren els elements catalogats de tipus etnològic, detallant-se a continuació les característiques més destacables d'aquests elements.

Molins de vent fariners

Composen aquest grup nou molins els quals es troben tant al sòl classificat com a urbà (sis elements) com al sòl rústic (tres elements). Els molins pertanyen al tipus de torre cilíndrica amb les moles situades al sostre superior excepte en un cas, Molí de Son Ramon MO-9, molí per a ús exclusiu de la finca amb una torre de menor diàmetre i moles situades a la planta baixa de la construcció.

La major part de molins es troben molt alterats i el seu estat de conservació és variable, des d'aquells en els quals s'ha restaurat el capell i l'antena (MO-1 d'en Martí Gran) fins aquells que es troben totalment enrunats (MO-2 d'en Puput). Cal destacar l'excel·lent conservació de la maquinària del molí d'en Tronca (MO-5) fet que hauria d'estimular la seva salvaguarda.

Molins de vent aiguaders

Al contrari d'altres municipis com Palma, Campos o sa Pobla en el terme de Sant Joan els molins de vent aiguaders no desplaçaren a les sínies com a forma majoritària d'extracció d'aigua del subsòl. Per aquest motiu només trobam dos molins d'aquest tipus.

El primer és el Molí aiguader de Son Brondo (MA-1) el qual ha estat restaurat i compta amb tota la maquinària en bon estat de conservació. El segon és el situat a la intersecció entre la carretera de Viafranca Ma-3222 i la síquia de ses Veles (MA-2). Aquest molí es troba abandonat i en procés de degradació.

Molí d'aigua

Més escassos són encara els molins d'aigua que poden qualificar-se d'excel·lents als municipis del Pla, donat la manca del desnivell necessari per a l'impuls de la maquinària. El municipi compta amb un d'aquests escassos exemples, el molí d'en Capbaix o des Ferros (MA-1), situat devora el torrent d'Horta. Es troba abandonat i en ruïna però el seu caràcter excepcional el fa mereixedor d'una futura rehabilitació que podria dotar al municipi d'un nou punt d'interès.

Altres elements hidràulics

A part dels molins s'han catalogat elements d'emmagatzament d'aigua com són pous, cisternes i aljubs i elements d'extracció com són les sínies.

Dels **pous i cisternes** cal senyalar que alguns es localitzen al sòl urbà com són el pou del carrer Amistat (PO-1), la cisterna adossada al molí d'en Carrixó (PO-2) o el pou de Son Santos (PO-3). Entre els pous s'inclouen tots els pous comuns situats al costat dels camins així com alguns pous notables situats a l'interior de les finques. Les tipologies són diverses comptant alguns amb capelleta i elements auxiliars com són piques i abeuradors.

S'han catalogat tres **aljubs** en fitxes independents, a més d'aquells que formen part de les cases de possessió com l'aljub de Meià. Els tres aljubs es localitzen a prop de cases i comparteixen la tipologia. Es tracta de depòsits rectangulars amb coll dotat d'una capelleta, resolta en marès.

Respecte dels elements d'extracció d'aigua els més nombrosos són les **sínies**, localitzades sobre tot a les terres planes situades al sud del nucli urbà, terres solcades per síquies i torrents com la síquia de ses Veles o el torrent d'Horta. S'han catalogat un total de 16 sínies prioritzant la inclusió d'aquelles que es troben en millor estat de conservació i les que conserven la maquinària, encara que només sigui parcialment. Una de les sínies, la del pou Bo (Sf-1), es localitza al sòl urbà i és l'única del terme que ha estat rehabilitada.

Menció especial mereixen els **sistemes hidràulics** complexos que combinen distints elements com són els pous d'extracció, les canalitzacions i els sistemes d'emmagatzamament en safareigs. Es pot afirmar que el terme presenta una particular riquesa en aquest aspecte, ja que són onze els sistemes hidràulics catalogats. Alguns són d'època moderna, del segle XIX, però d'altres tenen un origen andalusí (hort vell de sa Bastida -SH-2, hort de Son Baró -SH-3, hort d'Hortella -SH-10).

Àrees marjades

Es pot afirmar que el municipi no presenta una gran riquesa pel que fa a l'adaptació del terreny mitjançant la construcció de marjades. El fet s'explica en el relleu predominantment pla però així hi tot la presència d'algunes zones aturonades ha donat lloc a la creació d'algunes àrees marjades dels quals se n'han catalogat les que presenten un major grau d'elaboració i un millor grau de conservació. Són l'àrea marjada de la vinya de Son Brondo (AM-1) en la qual es localitza un important sistema hidràulic catalogat en la mateixa fitxa, l'àrea marjada situada al ponent de ses Algorfes (AM-2), l'àrea marjada de la font d'en Llargo (AM-3) en la qual s'inclou la protecció de la sorgència del mateix nom i l'àrea marjada d'Hortella Vell (AM-4) amb quatre marjades que conformen una graonada que remarca l'arquitectura senyorial de les cases de la possessió.

Àrees de protecció paisatgística i ambiental

El PTM en la seva norma 47 estableix que entre els elements catalogats s'inclouran també els béns d'interès paisatgístic i ambiental. Per complir amb aquesta determinació en el cas del terme de Sant Joan són tres els béns que han estat inclosos dintre d'aquesta categoria, un d'ells situat al sòl urbà i dos al sòl rústic.

El primer correspon a l'Àrea de protecció paisatgística i ambiental des Turó (PA-1). Es tracta de l'àmbit de sòl urbà situat al nord del poble, caracteritzat pels desenvolupaments residencials en els terrenys més elevats del nucli, sobre la vessant meridional d'un conjunt

de turons. Aquest àmbit presenta una mescla de mostres d'arquitectura tradicional, les més destacades de les quals han estat catalogades amb fitxa pròpia, i d'edificis plurifamiliars de nova construcció, sorgits arran de l'important impuls de la construcció experimentat a principis de segle. Aquesta mescla planteja la necessitat d'analitzar específicament la problemàtica de la zona per tal de procedir a la seva regulació. Amb aquesta finalitat les normes subsidiàries en tramitació estableixen per aquest àmbit, en el seu annex IV, que l'instrument adient per a regular l'urbanisme és un Pla especial de reforma interior (PERI) i en conseqüència a aquest instrument es remet la fitxa del catàleg.

Les dues àrees restants protegeixen el paisatge de les zones més emblemàtiques del municipi com són l'oratori de Consolació (PA-2) i el puig de Sant Onofre (PA-3). Tot i que es tracta de zones ja protegides per altres figures previstes a l'ordenació urbanística i territorial (sistema general en sòl rústic en el primer cas i àrea natural d'especial interès en el segon cas), la seva catalogació com a béns d'interès paisatgístic i ambiental vé a reforçar la seva protecció i a fer incidència en que qualsevol possible actuació ha de vetllar pel manteniment dels valors paisatgístics que els caracteritzen.

Camins

De la mateixa manera i pels mateixos motius que no són abundants les àrees marjades en el terme municipal, tampoc són abundants els camins amb un destacable interès patrimonial. S'han inclòs els que compten amb majors valors ja siguin històrics com el camí del puig de Sant Onofre (CM-1) o els que presenten una major elaboració dels seus elements de paret seca com són el camí de sa Bastida a Son Baró (CM-2), el camí de sa Bastida (CM-3), el camí de Son Brondo (CM-4) o el camí des Pujol (CM-5).

Entre els elements que pertanyen a aquesta tipologia s'inclouen aquells trams dels murs que limiten amb camí o carretera que es consideren, segons el parer de l'equip redactor, d'alt valor paisatgístic ambiental. En aquest sentit cal destacar els murs que limiten amb el camí des Pujol (CM-5).

Cal senyalar que un altre camí històric, el camí vell de Consolació, s'inclou dintre de l'àrea paisatgística i ambiental PA-2.

Relotges de sol i escuts

Tal com estableix el PTM en la seva Norma 48.5 el Catàleg incorpora una fitxa pròpia per alguns dels elements singulars presents a les edificacions tradicionals. És el cas dels rellotges de sol i dels escuts nobiliaris. En concret s'han protegit 13 rellotges de sol, un d'ells situat al sòl urbà, concretament a l'escola Vella del carrer Lluna (RS-1) i 4 escuts.

Dels rellotges de sòl cal dir que la majoria formen part de cases de possessió incorporades al catàleg amb fitxa pròpia. En són excepcions el rellotge de la caseta anomenada Gossalba d'en Rafel (RS-6) i el del Son Rabassa d'en Malloï (RS-7), ja que les construccions on es situen no presenten característiques especials que aconsellin la seva protecció.

Sobre els escuts nobiliaris es pot destacar que els tres que són relleus en pedra (sa Bastida -ES-1, Horta -ES-3- i Hortella Vell -ES-4) es troben en bon estat de conservació mentre que l'única mostra d'escut pintat a l'almangra, l'escut dels Santjoan a sa Bastida -ES-2-, es troba en perill de desaparèixer si no s'adopten les mesures establertes a la corresponent fitxa del Catàleg.

Creus de terme

S'inclouen també en aquest volum les tres creus de terme de Sant Joan (CR-1 de Consolació, CR-2 de ses Roques i CR-3 d'en Reüll), les quals compten amb la protecció que els otorga el seu caràcter de Bé d'Interès Cultural amb al categoria de monument. Cal senyalar que a part d'alguns jaciments arqueològics són els únics elements del terme que compten amb aquesta protecció.

Altres elements

Completen el catàleg un conjunt d'elements de diversa adscripció com són eres (la de Son Gil -ER-1- i la de Son Ramon -ER-2), fites de terme (ses tres Fites -FI-1- al límit amb Lloret i Sineu i la ses Teuleres al límit amb Vilafranca -FI-2), una barraca de roter (Son Buscai -BA-1), dues torres mirador localitzades a la possessió de Son Brondo (es Torreó -MI-1- i sa torre Vermella -MI-2), dos arbres singulars (es garrover de sa Marquesa -AR-1- i sa Mata Escrita -AR-2) i una font de mina (fonteta de Meià -FO-1).

Tal com s'ha comentat respecte dels elements urbans componen el segon volum 118 fitxes amb la voluntat d'incloure les millors mostres d'arquitectura rural i dels elements etnològics conservats al municipi, en funció de la seva importància i del seu estat de conservació.

3.3 VOLUM 3: ARQUEOLOGIA

Composen el tercer volum les 43 fitxes corresponents al jaciments arqueològics del terme municipal. Es tracta dels jaciments inventariats a la Carta Arqueològica elaborada per la Direcció General de Cultura del Govern de les Illes Balears al 1991.

L'equip format per l'arqueòleg Antoni Puig Palerm i l'historiador Tomàs Suau Mayol s'ha encarregat de la revisió de la informació bibliogràfica disponible i de l'actualització de la documentació dels jaciments, a partir de les corresponents visites de camp efectuades entre els mesos de juny i juliol de 2011.

En el marc d'aquest treballs s'ha procedit també a la presa d'un conjunt de fotografies i a la delimitació de les zones de protecció dels jaciments i de les seves àrees de control arqueològic, delimitació que ha estat incorporada a la documentació gràfica de les corresponents fitxes.

Cal senyalar que la majoria de jaciments -29- corresponen a taques ceràmiques o restes d'estructures en bastant mal estat de conservació destacant entre aquestes per la seva importància els poblats del puig de Sant Onofre -JA-1- i el poblat del puig Colom -JA-42.

Es conserven 11 coves de les quals les més destacables són la Cova Fosca de Meià -JA-28-, declarada monument històric artístic al 1946, la coveta des Calderers -JA-25- i la cova de Son Gil -JA-26.

S'incloen també entre els jaciments arqueològics elements relacionats amb l'aprofitament de l'aigua tals com sistemes hidràulics (hort vell de sa Bastida -JA-4), aljubs (JA-30 es Pujol) o sistemes de drenatge i síquies (JA-33 sa Pleta des Monjo).

4. FITXA INDIVIDUALITZADA

Tal com s'estableix a l'apartat 1C de la Norma 47 del PTM s'ha elaborat una fitxa individualitzada per a cada element catalogat en la qual s'incorporen les dades següents:

1. Identificació.

S'inclou, si es coneix, el nom de l'element. La seva tipologia, l'ús actual a que es destina, l'autoria i l'estil o corrent al qual es pot adscriure.

2. Localització

A més de descriure l'entorn i la classe de sòl a la qual pertanyen per als elements urbans s'inclou l'adreça i la referència cadastral. Per la seva banda per als elements situats al sòl rústic la localització es completa amb la inclusió de les coordenades UTM (Datum ETRS 89).

3. Descripció

En aquest apartat es fa una descripció dels trets més importants que conformen l'element, en base als quals es proposa la seva inclusió al Catàleg. Es descriuen els aspectes volumètrics, els sistemes constructius, les façanes, etc.. així com elements concrets de l'interior de les edificacions que presenten un alt valor patrimonial : clastres, cellers, oratoris, arcs entre crugies, escales, etc..

L'apartat es complementa amb la cronologia estimada per a l'element i amb una bibliografia específica per a l'element en qüestió.

4. Estat de conservació

Es detalla l'estat de conservació del bé catalogat, enquadrant-lo dintre d'una categoria bàsica: bo, regular o dolent, en funció de la valoració de les patologies que resulten visibles i que s'han detectat en la visita de camp efectuada. Al mateix apartat es detallen les intervencions que ha sofert l'element i que també resulten visibles.

5. Protecció de l'element

És l'apartat més important ja que té caràcter normatiu segons el PTM, i és on es detalla el grau de protecció otorgat, la regulació dels usos permesos, els elements destacats a preservar, la definició de les intervencions preferents (IP) i de les intervencions admissibles (IA). En aquest punt s'incorporen també les proteccions específiques de què puguin gaudir els elements en virtut de la seva inclusió en altres figures. En el cas de Sant Joan gaudeixen d'aquesta protecció les creus de terme, Béns d'Interès Cultural en funció de la protecció otorgada pel *Decreto 571/1963, de 14 de marzo sobre protección de los escudos, emblemas, piedras heráldicas, rollos de justicia, cruces de término y piezas similares de interés histórico-artístico* (BOE 30/03/1963). I també alguns jaciments arqueològics en virtut de la seva protecció pel *Decreto 2563/1966, de 10 de septiembre, por el que se declaran monumentos histórico-artísticos y se colocan bajo la protección del Estado todos los monumentos megalíticos, cuevas prehistóricas y otros restos prehistóricos de las islas de Mallorca y Menorca.* (BOE nº 243 de 11 d'octubre)

6. Zona de protecció

Com s'ha comentat anteriorment per alguns elements com les cases de possessió o alguns sistemes hidràulics s'ha establert una franja de protecció a l'entorn del nucli principal de les cases. Aquesta franja és inedificable i té com a objecte la protecció de les principals visuals

sobre els conjunts de cases i edificacions auxiliars, els quals sovint es constitueixen en referents paisatgístics de primer ordre que cal preservar de possibles actuacions que en puguin desvirtuar el seu caràcter.

També s'ha delimitat aquesta zona en alguns sistemes hidràulics que han patit la construcció d'edificacions de manera adossada a ells, amb la finalitat d'aturar aquest procés.

LOCALITZACIÓ CARTOGRÀFICA I FOTOGRAFIA

La fitxa de cada element incorpora una documentació planimètrica que reflecteix l'àrea compresa pel bé catalogat sobre la base del Mapa Topogràfic de les Illes Balears a escala 1:1.000 per al sòl urbà i a escala 1:5.000 per al sòl rústic. S'incorpora també la documentació fotogràfica necessària per a permetre visualitzar la descripció realitzada a l'apartat 3, al manco dels seus trets més importants.

S'ha de senyalar que la ubicació dels elements catalogats s'ha grafiat també sobre la planimetria del planejament municipal, concretament sobre els plànols d'ordenació de sòl urbà 1:1.000 i de sòl rústic 1:5.000

5. CONTINGUT NORMATIU DEL CATÀLEG

La regulació del Catàleg s'estableix des de les Normes de protecció generals i des de la fitxa particularitzada específica de cada element catalogat, sense perjudici del compliment de totes aquelles altres normes del planejament que li siguin aplicables.

1. Normes de protecció generals

D'acord amb les determinacions del Pla territorial, s'ha establert una gradació del nivell de protecció en tres categories: nivell de protecció integral A, nivell de protecció parcial B i nivell de protecció ambiental C.

S'han definit set tipus d'obres i intervencions mitjançant les quals es regulen les actuacions sobre els elements catalogats, establint una correspondència de permissivitat amb les categories de protecció tal com es mostra al següent quadre

NIVELLS DE PROTECCIÓ			
TIPUS D'OBRES / PROTECCIONS	NIVELL DE PROTECCIÓ INTEGRAL A	NIVELL DE PROTECCIÓ PARCIAL B	NIVELL DE PROTECCIÓ AMBIENTAL C
Conservació	•	•	•
Restauració	•	•	•
Consolidació	•	•	•
Rehabilitació		•	•
Reestructuració			•
Ampliació			•
Demolició	Segons règim especial		

Les normes de protecció del Catàleg també regulen entre d'altres els documents complementaris per a la sol·licitud de les llicències, les obligacions de conservació específica, les especificitats existents en matèria d'higiene i habitabilitat i la tramitació que han de seguir les modificacions del Catàleg.

2. Disposicions normatives contingudes a les fitxes individualitzades:

Segons les determinacions establertes en la Norma 47 del Pla territorial la regulació normativa de la fitxa particularitzada s'estableix al seu apartat cinquè de les fitxes, el denominat *Protecció de l'element*.

Dintre d'aquest bloc i a cadascuna de les fitxes s'indica:

-El grau de protecció:

Tal com s'ha dit anteriorment els nivells de protecció del catàleg es reestructuren segons els tres nivells bàsics proposats pel PTM.

Així el nivell A es reserva per als monuments emblemàtics del poble, tals com l'Església o l'oratori de Consolació, per a la totalitat dels jaciments arqueològics, per algunes categories específiques d'elements etnològics com poden ser sistemes hidràulics, aljubs, pous o sínies i també per als elements esculturals (creus, escuts, rellotges de sol).

El nivell B s'otorga a les grans cases de possessió i als casals del nucli urbà, atenent a les seves característiques constructives (concretament a la qualitat dels materials i del seu obrat) i a la complexitat que presenten les citades construccions, que contenen notables elements d'interès (arcades, voltes, escales, etc) i diversitat d'espais (oratoris, cellers, clastres, edificacions auxiliars, etc) i que en moltes ocasions són el fruit d'una llarga evolució històrica.

La resta d'elements, grup configurat bàsicament les cases urbanes, s'inclouen dintre de la darrera de les proteccions, la C. Es tracta bàsicament d'una protecció de la volumetria i de la façana que dona a carrer amb l'objecte de preservar la seva contribució a la configuració del paisatge urbà tradicional.

-Els usos permesos: amb caràcter general el règim d'usos es correspon amb la qualificació de sòl rústic o la zona de sòl urbà en la qual es troba el bé catalogat, si bé la fitxa pot restringir el ventall d'usos possibles, com és fa per exemple en el cas dels sistemes hidràulics i de les àrees marjades. També hi ha tipologies de béns (per exemple creus de terme, fites...) per als quals no és possible establir cap ús dels urbanísticament regulats.

-Els elements destacats: en general els tipus d'elements recollits a cada fitxa es refereixen a la volumetria, les façanes, els sistemes estructurals, els interiors, les edificacions auxiliars o els enginyers mecànics. S'inclouen també elements de caràcter ornamental com poden ser les creus d'anguila o les inscripcions sobre les llindes de portals i finestres.

-Les intervencions preferents o admissibles: amb caràcter general es consideren admissibles totes les permeses segons el nivell de protecció, establint-se, si escau, alguns especificitats pròpies de cada element.

-Per als elements que han estat declarats Bé d'Interès Cultural (BIC) s'incorpora a la fitxa un epígraf anomenat Protecció específica on es consigna la seva classificació (Monument,

conjunt històric, jardí històric, lloc històric, zona arqueològica, zona paleontològica) i la data de la seva declaració.

Alguns dels elements disposen d'un sisè apartat a la seva fitxa, dedicat a la definició de la seva zona de protecció i a la descripció de les limitacions que dins aquest àmbit s'estableixen per a la construcció d'edificacions. Aquesta zona té per objecte la protecció de les visuals o de la pròpia integritat de l'element catalogat. Amb caràcter general aquesta zona de protecció es grafia a la documentació gràfica que acompanya a les fitxes.

Finalment cal senyalar que tant l'àmbit de catalogació de l'element catalogat com, en cas d'haver-n'hi, la zona de protecció, s'han grafiat també als plànols d'ordenació de sòl urbà i urbanitzable escala 1:1.000 i de sòl rústic escala 1:5.000 de les Normes Subsidiàries.

6. CODIFICACIÓ I REPRESENTACIÓ CARTOGRÀFICA DELS ELEMENTS CATALOGATS

Codificació

El Catàleg de Protecció del Patrimoni Històric de Sant Joan proposa una codificació de les fitxes de catàleg que pot dividir-se en dos blocs.

Per una banda els elements que pertanyen a l'arquitectura urbana (arquitectura religiosa, cases urbanes, possessions, edificis civils...) i arquitectura rural (possessions, cases de pagès) i que constitueixen el gruix dels elements catalogats són precedits per la sigla U- en el cas urbà i SR-en el cas d'immobles situats al sòl rústic.

Configurant un segon bloc es reuneix la resta d'elements ja siguin etnològics (molins, aljubs, sínies, pous, camins, etc), els elements esculturals com creus, escuts o rellotges de sol o altre tipus d'elements com els béns d'interès paisatgístic i ambiental o els arbres singulars.

Cal fer notar que la numeració es manté en el cas dels jaciments arqueològics respecte de la continguda a la Carta arqueològica, ara precedida per les sigles JA (jaciment arqueològic), per tal d'evitar la introducció de confusions.

Les codificacions emprades es resumeixen a la taula següent:

			Codi
Arqueologia			JA-
Arquitectura	Cases urbanes, església, convent, edificis civils	Sòl urbà	U-
	Possessions, cases de pagès	Sòl rústic	SR-
Etnologia	Molins de vent fariners		MO-
	Molins de vent aiguaders		MA-
	Molins d'aigua		MG-
	Aljubs		AL-
	Pous		PO-
	Camins		CM-
	Àrees marjades		AM-
	Eres		ER-
	Barraca de roter		BA-
	Torres mirador		MI-
Elements esculturals	Fites		FI-
	Creus		CR-
	Escuts		ES-
	Rellotges de sol		RS-
Béns paisatgístics i ambientals	Bé paisatgístic i ambiental		PA-
Arbres singulars	Arbres singulars		AR-

Els elements que comparteixen el codi veuen el seu número augmentar en funció de la seva localització al nucli urbà o al terme municipal seguint una seqüència espacial lògica.

Representació cartogràfica

Al plànol de localització de la fitxa l'element catalogat es delimita mitjançant una línia blava o una groga, excepte en el cas dels camins on la línia és de color taronja. En elements situats en sòl urbà, l'interior de la delimitació s'ombreja amb una trama blava. En sòl rústic, atesa l'escala dels plànols, i als efectes de facilitar la comprensió física de l'element, no s'utilitza la trama i es coloreja de color groc les distintes parts que componen de l'element catalogat. Per la seva banda la zona de protecció es grafia amb una línia blanca i blava.

A la següent taula es relacionen els plànols del Catàleg els quals coincideixen amb les sèries d'ordenació urbana i rústic de les Normes, amb la particularitat de què no s'inclou el plànol urbà nº 4 donat que al full corresponent no s'hi localitza cap element catalogat.

	Plànol	Núm. plànols	Escala
Elements catalogats a sòl urbà *	CAT-1 a CAT-3	3	1: 1.000
Elements catalogats a sòl rústic	CAT-SR-1 a CAT-SR-9	9	1: 5.000

Llistat de Plànols que acompanyen el Catàleg

7. DOCUMENTS QUE CONFORMEN EL CATÀLEG DE PROTECCIÓ DEL PATRIMONI HISTÒRIC DE SANT JOAN

El Catàleg està format per la següent documentació:

1. Memòria
2. Normes generals de catàleg
3. Llistat d'elements incorporats al Catàleg
4. Fitxes particularitzades

Les 287 fitxes particularitzades del Catàleg s'estructuren en tres volums. En el primer s'inclouen 124 fitxes corresponents al patrimoni arquitectònic del sòl urbà.

El segon volum conté 120 fitxes de les quals 20 fitxes corresponents al patrimoni arquitectònic del sòl rústic, 86 fitxes corresponents al patrimoni etnològic. S'incorporen també 13 rellotges de sol, 4 escuts, 3 creus de terme, 3 béns paisatgístic-ambientals, 2 fites i 2 arbres singulars.

Els 43 jaciments arqueològics del municipi conformen el tercer volum del Catàleg.

8. EQUIP REDACTOR

El *Catàleg de Protecció del Patrimoni Històric de Sant Joan* ha estat elaborat pel següent equip:

- Miquel Àngel Escanelles Garau. Geògraf.
- Josep Antoni Aguiló. Arquitecte
- Antoni Pons Esteva. Historiador
- Magdalena Pons Esteva. Geògrafa
- Antoni Puig Palerm. Arqueòleg.
- Tomàs Suau Mayol. Historiador i documentalista.

Per l'equip redactor,

Sgt: **Miquel Àngel Escanelles Garau**

Geògraf, coordinador dels treballs del Catàleg

Palma, a 3 de novembre de 2011

ANNEX BIBLIOGRÀFIC

- ALCOVER, M., ISASI, R. (1941): "Excursión arqueológica a San Juan", dins *Documenta. Noticias históricas y documentales referentes a la villa de San Juan*, Núm. 7, 30 de juny de 1941. Pàg. 10 – 12.
- ALCOVER, M. (1942): "Segunda excursión arqueológica a San Juan y regiones limítrofes", dins *Documenta. Noticias históricas y documentales referentes a la villa de San Juan*, Núm. 63, 20 d'octubre de 1942. Pàg. 153 – 155.
- ALCOVER, M. (1942) : "La Prehistoria del término municipal de San Juan (Extracto de la conferencia del Rdo. Padre Miguel Alcover, S.J., en la velada del 20 de enero de 1942)", dins *Documenta. Noticias históricas y documentales referentes a la villa de San Juan*, Núm. 43, 14 de març de 1942. Pàg. 77 i 78.
- ALCOVER, M. (1943): "Sa Cova Fosca (San Juan)", dins *Documenta. Noticias históricas y documentales referentes a la villa de San Juan*, Núm. 115. 30 d'agost de 1943. Pàg. 245 – 248.
- AV (1989-1997): Sant Joan. GRAN ENCICLOPÈDIA DE MALLORCA (GEM). Promomallorca. Palma. Vol II. p.40; Vol XVI, p. 312-354.
- AV (1989): Mel i sucre nº 112. Ps: 22-23.
- AV (1993): Els pous públics de Sant Joan. Mel i Sucre 157, p.19-22. Juliol 1993
- AV: Catàleg dels molins de vent fariners. Volum III. Pla de Mallorca. Consell de Mallorca
- AV: Catàleg de creus de terme. Govern de les Illes Balears
- AV (1990): Carta arqueològica de les Illes Balears. Govern de les Illes Balears
- AV (2000): Sant Joan. Una vila set vegades centenària. Monografies santjoaneres nº 11. Col.lectiu Teranyines. Sant Joan.
- BERARD, Gerónimo de. *Viaje a las Villas de Mallorca* [1789]. Facsímil Ajuntament de Palma, 1983.
- BYNE , A.; STAPLEY M (1999) Casas y jardines de Mallorca. Palma de *Mallorca*: J.J. de Olañeta Editor.
- CANUTO BAUÇÀ, F. (2000): "Alqueries i rafals del terme de Sant Joan segles XIII-XVI". Sant Joan, una vila set vegades centenària (1300-2000). Col.lectiu Teranyines. Sant Joan. Ps: 182-183.
- COMPANY MATES, A; GRIMALT GELABERT, M. (2000): Sant Joan. Guia dels pobles de Mallorca 16. Hora Nova. Palma. Ps: 62-63. Citat com a GUIA POBLES.
- COMPANY MATES, Arnau; MOREY COMPANY, Joan; SASTRE JOAN, Joan (1989): Els molins fariners a Mallorca. Mel i Sucre n. 112. P. 13-20
- ESTELRICH COSTA, Josep (1993): La parròquia de Sant Joan. Monografies santjoaneres nº 1. Col.lectiu Teranyines. Sant Joan
- ESTELRICH COSTA, Josep (1993): El pujol de consolació de Sant Joan. Monografies santjoaneres nº 2. Col.lectiu Teranyines. Sant Joan
- ESTELRICH, M. (1999): "Les restes prehistòriques a la contrada d'Hortella", dins *Sant Joan, una vila set vegades centenària*. Col.lectiu Teranyines. Sant Joan. Pàg. 161 – 177.
- FLORIT, Guillem; SASTRE, Mateu. Els escuts d'armes. La Bastida. Mel i Sucre n. 113. P. 22-23.
- FLORIT, Guillem; SASTRE, Mateu. (1994): Son Brondo. Mel i Sucre n. 164. Febrer 1994.
- FLORIT, Guillem; SASTRE, Mateu. (1994): Meià. Mel i Sucre n. 166. Abril 1994.
- FULLANA, Miquel. (1988): Diccionari de l'art i dels oficis de la construcció. Palma.
- GARCÍA ARRANDO, Miguel Angel (2006): Los relojes de sol de Mallorca. Catálogo 2006.

- GAYÀ, J. (1931): Descripción geográfica del término parroquial de San Juan acompañada del mapa a la escala. (Manuscrit). Pàg. 154.
- GINARD, Rafel: Sant Joan, la meva terra. Monografies santjoaneres nº 9. Col.lectiu Teranyines. Sant Joan
- MASCARÓ PASSARIUS, Josep (1968): Prehistoria de las Baleares.
- SEBASTIÀ SOLER, Rafel (1998): El temple parroquial de Sant Joan. De l'església vella a l'església nova. Monografies santjoaneres nº 7. Col.lectiu Teranyines. Sant Joan
- SOLER GAYÀ, R. (2000). "El qanat de Son Baró i altres del terme". Sant Joan, una vila set vegades centenària (1300-2000). Col.lectiu Teranyines. Sant Joan

NORMES DE PROTECCIÓ

Norma 1. Nivells de protecció del Catàleg.

Els nivells de protecció del Catàleg s'han regulat d'acord al següent:

1 -Nivell de protecció integral A

Es refereix a aquells edificis, parts d'edificis, construccions o elements qualificables de singulars pels seus valors històrics, arquitectònics, estètics o tipològics, així com als elements o edificis incoats o declarats Bé d'Interès Cultural (BIC). La preservació dels elements objecte d'aquesta protecció ha de ser integral o total.

2 -Nivell de protecció parcial B

Es refereix a aquells edificis, parts d'edificis, construccions o elements que siguin clars exponents de les tipologies tradicionals o a d'altres tipus d'edificacions que presenten valors històrics o arquitectònics singulars però considerats de menor grau respecte als de la categoria anterior. La seva conservació admetrà possibles obres d'intervenció compatibles amb la protecció específica de les característiques bàsiques o essencials volumètriques, estructurals, tipològiques i ambientals.

3 -Nivell de protecció ambiental C

Es refereix a aquells edificis, parts d'edificis, construccions o elements que sense presentar singularitats històriques o arquitectòniques mereixen la seva preservació, fonamentalment, pel seu valor tipològic i ambiental. La seva conservació admetrà intervencions de major abast que les del grau de protecció anterior.

Concretament queden englobades en aquest nivell les remodelacions que afecten la totalitat de l'espai interior de les edificacions, mantenint les proteccions de façana i la volumetria existent en l'aiguavés corresponent a aquesta, a fi que la seva protecció sigui realment efectiva, tot d'acord a la proposta de cada fitxa individualitzada.

Norma 2. Tipus d'obres i intervencions.

Als efectes d'aquest Catàleg, els seus elements i la seva aplicació, els tipus d'obres es dividiran en les següents categories:

1 Conservació.

Són obres per al manteniment de tots els elements de l'edifici en perfecte estat amb la finalitat de prolongar la vida dels béns amb tots els seus valors, assegurant l'estabilitat del bé i de les seves parts integrants, mitjançant la conservació preventiva, evitant el deteriorament, o frenar aquest mitjançant feines d'estabilització. Es consideren dins d'aquesta categoria les reparacions de tots els elements i instal·lacions en mal estat (cobertes, baixants, instal·lacions sanitàries, paviments, acabats, pintures, etc.).

2 Restauració.

Són aquelles la finalitat de les quals és la de tornar a l'edifici o a una part d'aquest les seves característiques originals, tant en les seves estructures, com en els seus acabats i decoració, de tal manera que el procés sigui reconeixible i no admetent-ne en el procés noves aportacions de nou disseny. Comporta la utilització, en la mesura que sigui possible, dels sistemes constructius i materials originals. Aquest tipus d'obres inclou l'eliminació d'afegits d'edificacions o elements constructius.

3 Consolidació.

Són les encaminades a mantenir les condicions de resistència i estabilitat dels elements de les estructures mitjançant el seu reforçament, reparació o substitució parcial. Als efectes dels materials, també s'entén que són encaminades a tornar a donar la cohesió i consistència d'aqueixos. Les intervencions no implicaran, en cap cas, l'alteració de l'aspecte estètic.

4 Rehabilitació.

Tenen com a objectiu l'adequació, la millora de condicions d'habitabilitat, o la redistribució de l'espai interior, mantenint les característiques estructurals de l'edifici i els aspectes fonamentals de la seva tipologia. Aquest tipus d'obres podrà suposar l'adequació dels usos dels porxos sota cobertes actuals, modificació dels patis interiors o de les obertures que no siguin de façana, i l'obertura de patis interiors i buits d'escales que no afectin a l'estructura portant dels elements. No podrà augmentar-se la volumetria de l'edifici.

5 Reestructuració.

Són les obres que tenen com a objectiu la transformació de l'espai interior de l'edifici, incloent la possibilitat de demolició o de substitució parcial dels elements estructurals mantenint les façanes, on únicament es podran introduir nous buits sempre que segueixin els ritmes compositius i la tipologia de les obertures existents. La qualificació urbanística de l'entorn serà subsidiària i es permetran obres d'ampliació d'acord amb els seus paràmetres sempre que no s'amaguin o emmascarin amb elles els cossos d'edificació protegits i no s'adossin a les seves façanes representatives i, en tot cas, sempre que s'ajustin a la sistemàtica tipològica. El cas extrem d'aquest tipus d'obra serà el buidat de l'edifici, entenent per tal, la demolició interior generalitzada amb el manteniment de la façana o façanes exteriors i els seus coronaments i la coberta que en cas de substitució serà exactament en les mateixes condicions que l'original.

6 Ampliació.

Són obres d'increment de la superfície edificada o del volum o altura existents.

7 Demolició.

Tenen per objectiu la supressió total o parcial d'un edifici.

Norma 3. Intervencions permeses segons categoria de protecció.

1 Nivell de Protecció Integral A

Es permetran obres de conservació, restauració i consolidació.

2 Nivell de Protecció Parcial B

Es permetran obres de conservació, restauració, consolidació, i rehabilitació.

3 Nivell de Protecció Ambiental C

Es permetran obres de conservació, restauració, consolidació, rehabilitació, reestructuració i ampliació.

Norma 4. Règim especial per a obres de demolició.

1 En l'àmbit de qualsevol element del Catàleg no es concediran llicències per a realitzar exclusivament obres de demolició.

2 En tot cas la llicència d'obres o l'ordre d'execució preveurà tant les operacions de demolició com les d'altra naturalesa i el resultat final de l'actuació sobre l'immoble o parcel·la. La llicència d'aquest conjunt d'operacions es concedirà en una unitat d'acte.

- 3 Els edificis, elements, instal·lacions o conjunts catalogats no podran ser demolits, llevat d'aquelles parts de la seva estructura o elements que sigui permès, segons els graus i categoria de catalogació de l'edifici, i sempre que aquestes obres resultin imprescindibles per a la seva màxima garantia d'estabilitat i seguretat. La demolició requerirà l'elaboració d'un informe que argumenti la seva necessitat.
- 4 La demolició no autoritzada o la provocació de ruïna per abandó o negligència d'un edifici catalogat, comportarà l'obligació de la seva reconstrucció en les condicions assenyalades a la *Llei 12/1998, del Patrimoni Històric de les Illes Balears*.

Norma 5. Intervencions preferents i admissibles.

- 1 A cada fitxa particularitzada dels elements catalogats s'estableixen, si escau, les intervencions preferents.
- 2 Es consideren intervencions admissibles totes les permeses segons la categoria de protecció.
- 3 Les intervencions admissibles que afectin amb caràcter global o en la seva major part l'element catalogat hauran de comportar simultàniament l'execució de les intervencions preferents establertes.

Norma 6. Zona de protecció.

- 1 Per a alguns elements catalogats es determina una zona de protecció, ja sigui dirigida a la preservació de visuals o de la pròpia integritat de l'element catalogat. Cada fitxa particularitzada determinarà detalladament les limitacions que dins l'àmbit de la zona de protecció s'estableixen a la construcció d'edificacions.
- 2 Per obtenir llicència per a la construcció de qualsevol edificació en aquest àmbit s'haurà d'aportar un estudi justificatiu del compliment de les determinacions establertes a la fitxa de catàleg corresponent.

Norma 7. Documents complementaris per a la sol·licitud de les llicències en elements catalogats.

Per a realitzar obres en elements situats als àmbits catalogats, a més de la documentació genèrica prevista pels projectes d'obres, s'hauran d'aportar els documents següents:

- a) Justificació de la integració a l'entorn amb el plànol de façanes dels edificis contigus, a escala 1:100.
- b) Documentació fotogràfica exhaustiva del tram de carrer o del conjunt en el qual es pugui emmarcar l'actuació, havent-se de substituir la dita documentació fotogràfica per un aixecament planimètric de l'estat actual de les façanes del tram del carrer o del conjunt en que s'emmarqui, en els casos en que la seva amplària impossibiliti una visió completa i verídica de les edificacions.
- c) Descripció dels materials utilitzats, assenyalant la seva idoneïtat respecte a l'entorn.
- d) Documentació gràfica contenint les preses dels serveis amb les seves dimensions i situació exacta.
- e) En el cas que es tracti d'obres parcials de reforma, croquis de detall dels elements singulars, tals com balcons, patis interiors, finestres, pavimentació, etc., indicant en tots ells els materials utilitzats. Tant la documentació de l'estat inicial com la de l'estat final seran les suficients per a la definició del projecte.

- f) Quan hi hagi obres de demolició haurà de quedar patent i clar el seu abast i la zona afectada.

Norma 8. Jaciments arqueològics

- 1 Qualsevol actuació a realitzar dintre d'una zona de protecció d'un jaciment arqueològic o de la seva zona de control arqueològic haurà de comptar amb un estudi específic elaborat per tècnic competent que assegurï la no afectació del jaciment així com la preservació de les principals visuals sobre el mateix.

Aquest estudi identificarà els efectes de l'actuació sobre el jaciment arqueològic, incorporarà les mesures protectores o correctores i establirà el programa de vigilància de l'execució de l'actuació.

- 2 Qualsevol actuació a l'interior d'una zona de protecció o d'una zona de control arqueològic haurà de comptar amb l'autorització de l'òrgan competent en matèria de patrimoni històric, previ a l'atorgament de la llicència municipal d'edificació i ús del sòl.

Norma 9. Obligacions de conservació genèrica de les edificacions.

- 1 En compliment de la legislació urbanística vigent no s'entendran adquirits els drets urbanístics en tant no es compleixin els deures corresponents.
- 2 Els propietaris de tota classe de terrenys i construccions hauran de destinar-los efectivament a l'ús a cada cas establert pel planejament urbanístic i mantenir-los en condicions de seguretat, salubritat i ornament públic. Quedaran subjectes igualment al compliment de les normes sobre protecció del medi ambient i del patrimoni històric i sobre rehabilitació urbana, en compliment del que estableix la legislació vigent, referit als deures de conservació i rehabilitació.
- 3 En compliment del que disposa la legislació urbanística vigent, l'ajuntament ordenarà, d'ofici o a instància de qualsevol interessat, l'execució de les obres necessàries per a conservar les condicions dites a l'apartat anterior, amb indicació del termini de realització.
- 4 L'ajuntament podrà també ordenar, per motius d'interès turístic, estètic o cultural, l'execució d'obres de conservació i de reforma en façanes o espais visibles des de la via pública, sense que estiguin prèviament incloses a cap pla d'ordenació.
- 5 Les obres s'executaran a costa dels propietaris, si es continguessin en el límit del deure de conservació que els correspon, i amb càrrec a fons de l'administració ordenant quan ho excedeixi per a obtenir millores d'interès general.
- 6 S'entendran com a obres contingudes dins el límit del deure de conservació que correspon als propietaris i a la seva costa totes les incloses a les presents normes de protecció del patrimoni històric, sense perjudici de l'indicat a la legislació del sòl.
- 7 En virtut de la legislació urbanística vigent en relació als deures de conservació i rehabilitació, l'ajuntament podrà utilitzar l'execució forçosa quan els propietaris incompleixin els esmentats deures.

Norma 10. Obligacions de conservació específica del patrimoni catalogat.

- 1 La conservació, protecció i custòdia dels elements inclosos en el present Catàleg es declara d'utilitat pública. Correspon el deure de la seva conservació als seus respectius propietaris o posseïdors, d'acord a la regulació vigent en matèria de patrimoni històric.

- 2 En el cas que els propietaris dels elements inclosos en el present Catàleg no realitzessin les obres de conservació requerides per les presents normes de protecció del patrimoni històric, es podrà realitzar per part de l'ajuntament l'execució subsidiària o es podrà expropiar total o parcialment l'edifici o només la seva façana, d'acord a la regulació vigent en matèria de patrimoni històric.
- 3 Els elements inclosos en el present Catàleg, quan el propietari fes ús indegut d'ells, estiguessin en perill de destrucció o deteriorament i no estiguessin degudament atesos, es podran expropiar amb caràcter sancionador i per raó d'utilitat pública, d'acord a la regulació vigent en matèria de patrimoni històric.
- 4 L'obligació de conservar els elements catalogats, així com la de realitzar les intervencions d'acord amb les determinacions específiques que s'indiquin no suposa en cap cas una situació de vinculació singular, ni que l'execució de les obres superi el límit del deure de conservació del propietari.
- 5 En cap cas l'ús dels béns catalogats podrà alterar ni desmerèixer les característiques fonamentals que varen motivar la protecció de l'element, perjudicar la seva conservació o comportar risc de degradació.

Norma 11. Estètica i composició.

- 1 Les actuacions han de tendir a recuperar el material o la solució original i s'ha de procedir al sanejament i la neteja adequats en cada cas.
- 2 Els materials i colors seran els existents, havent-se de mantenir les tècniques, materials i colors propis de cada immoble.
- 3 Les cobertes hauran de mantenir-se tal i com foren objecte de catalogació, d'acord al que preveu la fitxa de l'immoble corresponent. A les cobertes inclinades s'emprarà únicament teula àrab, de dimensions tradicionals, preferint-se la reposició amb teula vella o envellida.
- 4 Els tancaments i proteccions exteriors dels buits de façana s'hauran de resoldre amb materials tradicionals, prohibint-se la fusteria metàl·lica d'alumini, acer, PVC o similars.
- 5 En les canals i baixants es prohibeix l'ús del PVC.
- 6 Els sòcols s'hauran de mantenir amb el seu tractament original prohibint-se els aplacats amb materials discordants (referit de ciment, folre de pedra, rajoles, etc).
- 7 Es prohibeixen les marquesines i els tendals.
- 8 Es prohibeix la instal·lació de tanques publicitàries. S'admeten únicament rètols informatius sobre l'activitat que se desenvolupa a l'immoble. Hauran d'integrar-se en la composició i estètica de la façana, tendran com a màxim cinquanta centímetres (0,5 m) de costat i hauran de separar-se un mínim de vint centímetres (0,2 m) dels emmarcaments de les obertures.
- 9 En els casos en què siguin admesos, els nous buits a façana hauran de respectar els ritmes compositius, les tipologies, els materials i les tècniques dels buits ja existents a l'immoble. El seu eix vertical serà el de major magnitud, la qual serà com a mínim un vint per cent (20%) superior a la de l'eix horitzontal. Quedaran exclosos d'aquesta regla els buits situats a les plantes porxo, els quals podran ser apaïssats, i els buits de dimensions inferiors a quaranta centímetres (0,4 m), els quals podran ser quadrats. L'amplada màxima de l'eix horitzontal dels nous buits no superarà un metre i vuitanta centímetres (1,80 m).

- 10 En els casos en què s'admeti la reforma d'una obertura existent destinada a garatge aquesta s'efectuarà seguint el model tradicional de les portasses del poble, d'arc carpanell o d'arc rebaixat emmarcat en marès.
- 11 Es permet la instal·lació d'aparells d'aire condicionat sempre que no sobresurtin del pla de la façana, hi estiguin compostivament integrats i no hi produeixin distorsions estètiques. Queda prohibit qualsevol desguàs a la via pública.
- 12 Els conductes de fums han d'estar sempre ocults a façana i han de sobresortir de la coberta el mínim necessari per al seu funcionament correcte.

Norma 12. Higiene i habilitat.

A les actuacions en els edificis inclosos al *Catàleg* no és de compliment obligat l'ordenança general d'higiene i composició interior, pel que fa a superfícies d'il·luminació, dimensions i ventilació de les escales, etc., si les obres tenen per objecte respectar la tipologia de l'edifici, sempre que quedin assegurades les condicions mínimes de salubritat i higiene, regulades al *Decret 145/1997, de 21 de novembre, de condicions de dimensionament, d'higiene i d'instal·lacions per al disseny i l'habitabilitat d'habitatges, així com l'expedició de cèdules d'habitabilitat* (BOCAIB núm. 151, de 6/12/97) o norma que el substitueixi o modifiqui, i les obres suposin una millora de les condicions actuals d'higiene i composició interior de l'edifici a intervenir.

Norma 13. Modificacions del catàleg.

- 1 El *Catàleg* serà susceptible de ser modificat per inclusions o exclusions de béns catalogats, per alteració del nivell de protecció, o per modificacions del contingut de les fitxes individualitzades, d'acord amb el que disposa la legislació vigent.
- 2 Les modificacions del *Catàleg*, per inclusions o exclusions d'elements, s'incoaran d'ofici o a instància de part, en expedient que es tramitarà a l'efecte d'acord amb el procediment establert per al patrimoni catalogat.

LLISTAT D'ELEMENTS INCORPORATS AL CATÀLEG

LLISTAT D'ELEMENTS DEL PATRIMONI ARQUITECTÒNIC DEL SÒL URBÀ

Codi	Nom	Adreça
U-1	Església parroquial de Sant Joan Baptista i	Major / Palma
U-2	Ajuntament	Major 61 / Consistori
U-3	Convent monges de la Caritat Sant Vicenç de	Major 87 cantonada c/ Monges
U-4	Centre Catòlic	Plaça rei Joan Carles / Palma 9
U-5	Escola dels Nins	Bellavista 13
U-6	Escola de les Nines	Consolació 18
U-7		Fra Lluís Jaume i Vallespir
U-8		Fra Lluís Jaume i Vallespir 41
U-9		Fra Lluís Jaume i Vallespir 39
U-10	Cal senyor Jordi	Fra Lluís Jaume i Vallespir 37
U-11		Desert 4
U-12		Major 118 cantonada c/ Desert
U-13		Major 113 cantonada c/ Escaleta
U-14	Can Pep Sineuer	Major 124
U-15	Ca na Coloma Mala	Major 121
U-16		Major 117
U-17		Mirador 6
U-18		Mirador 8
U-19	Can Rafel de Gossalba	Sol 38
U-20		Sol 36 cantonada amb c/ del Camp
U-21		Sol 34 cantonada amb c/ del Camp
U-22	Can Puig	Camp 2
U-23	Can Joan de la Bastida	Camp 1/ Sol
U-25	Casa del pare Ginard	Socies 7
U-26		Socies 6
U-27	Can Beina	Socies 4
U-28	Ca les Ferreres	Sol 6 cantonada amb c/ Socies
U-29	Can Joan Cambuix	Sol 3
U-30		Fra Lluís Jaume i Vallespir 40
U-31	Casa de Fra Lluís Jaume	Fra Lluís Jaume i Vallespir 23
U-32	Ca l'amo en Miquel des Pujol	Sant Joan 11
U-33	Can Duran	Sant Joan 9
U-34		Bons Aires 2 / Sant Joan
U-35	Posada des Calderers o de ca les Morelles	Major 98
U-36		Major 83
U-37	Cal Mestre Vanrell	Major 85 cantonada c/ Monges
U-38	Can Calderer	Monges 5
U-39	Cal Sen Valero	Bellavista 52
U-40	Can Arnauet	Bellavista 47
U-41	Ca l'amo de Son Cucuí	Palma 36 cantonada c/ del Camp
U-42	Cal Menescal Vell	Palma 23 cantonada c/ del Camp
U-43		Palma 26
U-44	Can Pere Mallol	Bellavista 45 / Palma
U-45	Cal metge Solivelles	Palma 16 / Bellavista
U-46	Can Pirris	Bellavista 43

Codi	Nom	Adreça
U-47	Can Rotlet	Bellavista 39
U-48	Can Fillol	Bellavista 36
U-49	Ca Mestre Amador Escolà	Palma 12
U-50		Palma 5
U-51	Ca Madò Fumeta	Palma 3
U-52	Can Parric de la Plaça	Major 84 cantonada Jaume Mas i
U-53		Jaume Mas Noguera 2
U-54	Cal metge Soler	Jaume Mas Noguera 3
U-55	Can Alçamora	Jaume Mas Noguera 5 / Bons Aires
U-56	Ca la Petrera	Bons Aires 7
U-57		Bons Aires 9-11 cantonada Jaume
U-58	Cal Notari	Jaume Mas Noguera 8
U-59		Fra Lluís Jaume i Vallespir 21
U-60	Ca l'amo en Biel de Son Pericàs	Fra Lluís Jaume i Vallespir 21 / Sant
U-61		Princesa 26 / Jaume Mas i Noguera
U-62		Princesa 24
U-63	Ca l'amo en Tomeu Sèbio	Princesa 18 / Lluna
U-64	Celler de Can Soler	Princesa 16
U-65	Can Marió	Lluna 2
U-66	Cal Metge Garau o s'Escola Vella	Lluna 3
U-67	Ca madò Busques	Lluna 13 / Unió
U-68	Can París	Lluna 19
U-69	Can Monoi	Lluna 29
U-70		Ermità 26
U-71		Ermità 5
U-72		Ermità 3
U-73		Unió 6 cantonada c/ Ermità
U-74	Can Parric	Petra 64
U-75	Ca na Betxana	Petra 62
U-76	Ca na Joanaina de sa Bastida	Petra 77
U-77	Ca madò Margalida Serra	Petra 75
U-78		Petra 61
U-79		Sínia 6
U-80		Sínia 5
U-81		Miranda s/n cont. núm. 11
U-82	Can Pirris	Miranda 11
U-83	Can Foc	Miranda 9
U-84	Can Simó Pansa	Miranda 7
U-85		Miranda 1
U-86		Petra 41
U-87		Petra 50
U-88		Petra 48
U-89	Can Morlà o cal Secretari	Petra 25
U-91	Ca na Calvona o Cal Murer	Petra 26
U-92	Can Mallol	Petra 17
U-93	Ca l'amo en Toni de Solanda	Fra Lluís Jaume i Vallespir 1 / Petra
U-94	Ca madò Perissa	Fra Lluís Jaume i Vallespir 3
U-95		Fra Lluís Jaume i Vallespir 7

Codi	Nom	Adreça
U-96		Fra Lluís Jaume i Vallespir 8 / Belisari
U-97	Can Soler	Belisari 21 / Princesa
U-98		Belisari 17
U-99	Can Ribes	Fra Lluís Jaume i Vallespir 10 /
U-100	Ca madò Jerònia	Fra Lluís Jaume i Vallespir 12
U-101	Ca Madò Jordi	Bons Aires 18
U-102	Posada de Son Roig	Major 80
U-103		Petra 10
U-104		Petra 6
U-105		Petra 3
U-106		Major 66
U-107	Ca Don Xim	Major 70 / Petra
U-109	Can Gana	Major 69
U-110	Ca Don Ramon Carritxó	Tort 4
U-111	Ca l'amo en Joan i Don Climent	Consistori 9 cantonada c/ Tort
U-112	Ca l'amo en Joan i Don Climent	Consistori 11 cantonada c/ Bellavista
U-113		Consistori 16
U-114	Posada d'Horta	Consistori 32 cantonada c/ Camp
U-115	Can Joan des Molins	Molins 24
U-116		Molins 27
U-117	Can Cambuix	Manacor 1 / Consolació
U-118	Can Don Ramon Gaià	Major 48/Raval
U-119		Major 46 cantonada c/ Raval
U-120		Major 44
U-121		Major 42 cantonada c/ Llevant
U-122		Ramon y Cajal 9
U-123		Manacor 19 cantonada c/ Migjorn
U-124	Son Santos	Consolació 4
U-125		Princesa 20
U-126		Princesa 2

LLISTAT D'ELEMENTS DEL PATRIMONI ARQUITECTÒNIC (SÒL RÚSTIC) I ETNOLÒGIC

Codi	Nom	Tipologia
OR-1	Santuari de Nostra Senyora de Consolació	Oratori
OR-2	Ermida de Sant Onofre	Oratori
CR-1	Creu de Consolació	Creu de terme
CR-2	Creu del barri de la Creu o de ses Roques	Creu de terme
CR-3	Creu d'en Reüll	Creu de terme
SR-1	sa Bastida	Possessió
SR-2	Son Baró	Possessió
SR-3	Cases velles de Son Baró	Casa de pagès
SR-4	Son Roig	Casa de pagès
SR-5	Son Brondo	Possessió
SR-6	Son Gual	Possessió
SR-7	Carrutxa	Possessió
SR-8	Meià	Possessió
SR-9	Solanda	Possessió
SR-10	es Calderers	Possessió
SR-11	Son Pericàs	Casa de pagès
SR-12	Son Duran d'en Conrado	Possessió
SR-13	Son Gil	Possessió
SR-14	Horta	Possessió
SR-15	es Serral	Casa de pagès
SR-16	Horteta	Possessió
SR-17	s'Hostalet	Possessió
SR-18	Son Dixopta	Possessió
SR-19	Cugulutx	Possessió
SR-20	Hortella Vell	Possessió
MO-1	Molí d'en Peris	Molí de vent fariner
MO-2	Molí d'en Maneta	Molí de vent fariner
MO-3	Molí d'en Prudenci	Molí de vent fariner
MO-4	Molí d'en Reüll	Molí de vent fariner
MO-5	Molí d'en Tronca o de na Margalida Xisqueta	Molí de vent fariner
MO-6	Molí d'en Carritxó	Molí de vent fariner
MO-7	Molí d'en Calderer	Molí de vent fariner
MO-8	Molí de Son Brondo	Molí de vent fariner
MO-9	Molí de Son Ramon	Molí de vent fariner
MA-1	Molí aiguader de Son Brondo	Molí de vent aiguader
MA-2	Molí d'Aigua	Molí de vent aiguader
MG-1	Molí d'en Capbaix o des Ferros	Molí d'aigua
PO-1	Pou al carrer Amistat	Pou
PO-2	Cisterna molí d'en Carritxó	Cisterna
PO-3	Pou de Son Santos	Pou
PO-4	Fonteta de Son Brondo	Pou
PO-5	Pou Nou o d'en Balaguer	Pou
PO-6	Pous al costat des camí des Calderers	Pou
PO-7	Pou del molí d'Aigua	Pou
PO-8	Pou Bo de Son Font	Pou

Codi	Nom	Tipologia
PO-9	Pou de Son Pericàs	Pou
PO-10	Pou de Son Gil	Pou
PO-11	Pou de s'Hostalet	Pou
PO-12	Pou d'en Còdol	Pou
PO-13	Pou de Son Barceló	Pou
AL-1	Aljub de Son Gualet	Aljub
AL-2	Aljub de sa Penya de Dalt	Aljub
AL-3	Aljub de Son Ramonet	Aljub
SH-1	Sistema hidràulic Hort de sa Bastida	Sistema hidràulic
SH-2	Sistema hidràulic Hort vell de sa Bastida	Sistema hidràulic
SH-3	Sistema hidràulic Hort de Son Baró	Sistema hidràulic
SH-4	Sistema hidràulic es Camp Rafal	Sistema hidràulic
SH-5	Sistema hidràulic de Son Rabassa	Sistema hidràulic
SH-6	Sistema hidràulic Hort de Don Xim-Tres	Sistema hidràulic
SH-7	Sistema hidràulic d'Horta	Sistema hidràulic
SH-8	Sistema hidràulic de Cugulutx	Sistema hidràulic
SH-9	Sistema hidràulic Font d'en Cambuix	Sistema hidràulic
SH-10	Sistema hidràulic de s'Hort d'Hortella	Sistema hidràulic
SI-1	Pou Bo o de la Sínia	Sínia
SI-2	Sínia al camí de ses Minoies	Sínia
SI-3	Sínia als terrenys propers al Pou Nou	Sínia
SI-4	Sínia al costat de l'hort de Don Xim	Sínia
SI-5	Sínia al camí des Clotal	Sínia
SI-6	Sínia al camí des Clotal	Sínia
SI-7	Sínia al camí des Clotal	Sínia
SI-8	Sínia al camí de Son Maurè	Sínia
SI-9	Sínia al camí de Son Maurè	Sínia
SI-10	Sínia al camí de Son Maurè	Sínia
SI-11	Sínia devora molí d'Aigua	Sínia
SI-12	Sínia devora molí d'Aigua	Sínia
SI-13	Sínia al camí de Son Burritxó	Sínia
SI-14	Sínia al camí de Son Burritxó	Sínia
SI-15	Sínia devora el molí des Ferros	Sínia
SI-16	Sínia al costat del pou d'en Còdol	Sínia
AM-1	Àrea marjada i sistema hidràulic de la vinya	Àrea marjada i
AM-2	Àrea marjada de ses Algorfes	Àrea marjada
AM-3	Àrea marjada de la font d'en Llargo	Àrea marjada
AM-4	Àrea marjada d'Hortella Vell	Àrea marjada
PA-1	Àrea de protecció ambiental i paisatgística es	Àrea de protecció
PA-2	Àrea de protecció ambiental i paisatgística	Àrea de protecció
PA-3	Àrea de protecció ambiental i paisatgística	Àrea de protecció
CM-1	Camí del puig de Sant Onofre	Camí
CM-2	Camí de sa Bastida a Son Baró	Camí
CM-3	Camí de sa Bastida	Camí
CM-4	Camí de Son Brondo	Camí
CM-5	Camí des Pujol	Camí
RS-1	Relotge de sol de s'Escola Vella	Relotge de sol
RS-2	Relotge de sol de Consolació	Relotge de sol

Codi	Nom	Tipologia
RS-3	Rellotge de sol de sa Bastida	Rellotge de sol
RS-4	Rellotge de sol de s'Hort de Son Baró	Rellotge de sol
RS-5	Rellotge de sol de Son Brondo	Rellotge de sol
RS-6	Rellotge de sol de Gossalba d'en Rafel	Rellotge de sol
RS-7	Rellotge de sol de Son Rabassa d'en Mallol	Rellotge de sol
RS-8	Rellotge de sol des Calderers	Rellotge de sol
RS-9	Rellotge de sol de Meià	Rellotge de sol
RS-10	Rellotge de sol d'Horta	Rellotge de sol
RS-11	Rellotge de sol de Son Dixopta	Rellotge de sol
RS-12	Rellotge de sol de Cugulutx	Rellotge de sol
RS-13	Rellotge de sol d'Hortella Vell	Rellotge de sol
ES-1	Escut dels Ferrandis a sa Bastida	Escut
ES-2	Escut dels Santjoan a sa Bastida	Escut
ES-3	Escut d'Horta	Escut
ES-4	Escut d'Hortella Vell	Escut
ER-1	Era de Son Gil	Era
ER-2	Era de Son Ramon	Era
FI-1	ses Tres Fites	Fita
FI-2	Fita de ses Teuleres	Fita
BA-1	Barraca de Son Buscai	Barraca
MI-1	Torreó de Son Brondo	Mirador
MI-2	Torre Vermella de Son Brondo	Mirador
AR-1	Garrover de sa Marquesa	Arbre singular
AR-2	sa Mata Escrita	Arbre singular
FO-1	Fonteta de Meià	Font
FO-2	Font de Son Font	Font
FC-1	Forn de calç de sa Bastida	Forn de calç

LLISTAT D'ELEMENTS DEL PATRIMONI ARQUEOLÒGIC

Codi	Nom
JA-1	Puig de Sant Onofre
JA-2	Coves de sa Bastida
JA-3	Sa Bastida (ses Cases, s'Era)
JA-4	Pou Vell de sa Bastida
JA-5	es Revellar
JA-6	Coves de Son Baró
JA-7	Pleta de Son Baró de s'Hort
JA-8	Ca na Seca
JA-9	Rota d'en Tronca (Son Pou)
JA-10	Punta de Ca n'Aiet
JA-11	Turó de Pinyella
JA-12	Pinyella
JA-13	Puig de Pinyella
JA-14	Puig de Sant Onofre. Baix des niu des Corbs
JA-15	Puig d'en Carnisser
JA-16	Puig de Sant Onofre. Pedra de sa Geneta
JA-17	sa Conillera (sa Bastida)
JA-18	Son Munar
JA-19	es Torreó
JA-20	sa Torre Vermella
JA-21	Son Gual
JA-22	sa Coveta (es Camp Vell)
JA-23	Carrutxa (ses Quatre Quarterades)
JA-24	Carrutxa (ses Cases)
JA-25	Coveta des Calderers
JA-26	Son Gil
JA-27	sa Pleta (Meià)
JA-28	Cova Fosca
JA-29	Horta
JA-30	es Pujol
JA-31	es Castellots
JA-32	sa Baronia
JA-33	Pleta des Monjo
JA-34	Hortella Vell (ses Cases)
JA-35	Can Bon Jesús
JA-36	Cova de s'Hort d'Hortella
JA-37	Hort d'Hortella
JA-38	Turó de na Fata (Hort d'Hortella)
JA-39	Son Ramon
JA-40	Son Ramonet
JA-41	Pleta de Solanda
JA-42	Puig Colom
JA-43	sa Torrassa (Solanda)